

Bijlage 1- Programma Kennis Zuid-Holland 2024

De provincie wil de toegang tot kennis en het verder ontwikkelen, uitwisselen en borgen van strategische kennis binnen de provinciale organisatie versterken. Dat doen we met het programma Kennis Zuid-Holland. Voor de programmering van Kennis Zuid-Holland zetten we de volgende middelen in:

1. **Team Trends:** signaleert en agendeert trends en ontwikkelingen die relevant zijn voor Zuid-Holland en helpt collega's, met behulp van een serious game, trends toe te passen in hun werk. <https://kennis.zuid-holland.nl/trend/>
2. **Strategische onderzoeksagenda:** lange termijn sectordoorsnijdende onderzoeken (<https://kennis.zuid-holland.nl/onderzoeken/>)
 - A. **ToekomstAgenda:** programmeert faciliteert en presenteert toekomstonderzoeken op thema's die sectordoorsnijdend en mogelijk disruptief zijn en een visie op de lange termijn vragen. Thema's zoals de maatschappelijke impact van nieuwe technologieën en nieuwe ruimtelijke verbindende concepten.
 - B. **Maatschappelijk beleidsonderzoek:** een sociaaleconomische en sociaalculturele onderzoeksagenda, met thema's zoals maatschappelijk onbehagen en de toekomst van werk.
 - C. **Strategische onderzoeken vanuit vakafdelingen:** lange termijn sectoroverstijgende onderzoeken die vanuit de vakafdelingen worden geïnitieerd en gefinancierd.
 - D. **Samenwerking kennisinstellingen in Zuid-Holland:** Lange termijn relatie en samenwerking op diverse actuele onderwerpen en kennisvragen uit de grote transitieopgaven ten behoeve van kennisontwikkeling, het delen van kennis en de uitwisseling van kennis en praktijk in Zuid-Holland.
3. **Ontmoeting & Debat:**
 - A. **Plein1:** is dé plek waar samen met partners het debat gevoerd wordt over trends en beleid. Bij Plein1 komen we samen om stil te staan bij nieuwe maatschappelijke ontwikkeling, om kennis te delen, nieuwe contacten te leggen en nieuwe samenwerkingen aan te gaan. (<https://kennis.zuid-holland.nl/evenementen/>)
 - B. **Podium:** In Podium bijeenkomsten staan onderwerpen centraal die in overeenstemming zijn met de algemene programmering van Kennis Zuid-Holland. Deze bijeenkomsten zijn erop gericht externen te inspireren en dienen als voorportaal voor Plein1-bijeenkomsten. (<https://kennis.zuid-holland.nl/evenementen/>)
 - C. **Denkers van Waarde:** is een inspiratiereeks waar vernieuwende denkers worden uitgenodigd voor een gesprek met de interne organisatie. Met deze reeks willen we het strategisch bewustzijn in de organisatie over onze positie in de samenleving versterken.
 - D. **Podcast:** een audio-uitzending over thema's die de programmering van Kennis Zuid-Holland raken. (<https://kennis.zuid-holland.nl/podcast/>)

Kennis Zuid-Holland maakt naast haar eigen website en LinkedIn ook gebruik van het platform van de Zuid-Holland Academie. Op deze manier vergroten we het bereik voor toegankelijke kennis. Hiernaast organiseert de provincie Zuid-Holland in principe tweejaarlijks het **Festival van de Toekomst**. Op het Festival van de Toekomst komen overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen samen om te werken aan de innovatiekracht van Zuid-Holland. Tijdens het festival werd er gezamenlijk gekeken hoe Zuid-Holland eruit kan gaan zien in de toekomst, in relatie tot de belangrijkste opgaven van de provincie.

Programmering Kennis Zuid-Holland 2024

In dit overzicht staat een beschrijving van de lopende (zwart) programmering van strategische kennisontwikkeling en -doorwerking voor 2024 door de Provincie Zuid-Holland. De activiteiten zijn geordend verticaal naar hoofdstuk uit het huidige coalitieakkoord. Horizontaal is onderscheid gemaakt naar producten die worden ontwikkeld onder de vlag van Kennis Zuid-Holland en producten die daarbuiten maar wel binnen de provinciale organisatie worden ontwikkeld (laatste kolom).

<u>Uit het coalitieakkoord</u>	<u>Signaleren</u>	<u>Onderzoeken</u>	<u>Ontmoeting en debat</u>	<u>Andere strategische onderzoeken</u>
Netwerk van bereikbare en vitale steden, dorpen en gemeenschappen	- (e)Fietsgebruik - Smart mobility - Elektrisch vervoer - Zelfrijdende voertuigen - Toename openbaar vervoer - Inclusief deelvervoer	- Snelstudies kansen voor ZH	- Plein 1: Puzzelen met teveel stukjes; 100 jaar ruimtegebruik. Keuzes en dilemma's in de 50-50 serious game (Q1 2024)	- STISE Duurzame transport infrastructuur in de Eurodelta - Mobiliteit en Verstedelijking - MIRT Metropolaan OV en verstedelijking Beter Bereikbaar Gouwe - Het nieuwe normaal voor circulair bouwen (Cirkelstad & ACCEZ)
Netwerk van bereikbare en vitale steden, dorpen en gemeenschappen	- Urbanisatie - Veranderend winkellandschap - Anticiperregio's - Stedelijke verdichting - Kantorenmarkt differentieert - Meer 1-persoonshuishoudens - Nieuw-/verbouw nodig - Sociaal-psychologische aspecten sterke groei steden - Menselijke maat - Impact huishoudensverkleining op wonen en werken	- Monitoren van armoede, ongelijkheid en verschillen in Zuid-Holland, een follow up studie (2023/ 2024) - Toerisme in balans		- Radicaal ruimtegebruik: combinatie infrastructuur, investering met andere maatschappelijke opgaves - Investeringsplan toekomstbestendige bedrijventerreinen Zuid-Holland - Wederkerigheid vergroening en verdichting/landschapsparken Zuid-Holland
Welvarend Zuid-Holland	- Waterstofeconomie - Drukte in de lucht - Toenemend belang scheepvaart - Transitie zeehavens - Greenports - Circulaire economie - Druk op grondstoffen - Energietransitie - Zwaartepunt economie naar Azië, BRIC en N11	- Kansen voor een carbonpositieve economie (afronding van in 2023 gestart onderzoek)	- Plein1: kansen voor een carbonpositieve economie	- Warming Up naar Hoge Temperatuur Opslag (HTO) van warmte in de diepere ondergrond - Energiedashboard Nederlandse schuldhulproute

Welvarend Zuid-Holland	- Brede welvaart - Augmented- en virtual reality - Automatisering en robotisering - Big en open data - Cloud technologie - Internet of things - Korte waardeketens - Kunstmatige intelligentie - Biotechnologie - Mogelijke impact van AI op tekorten in de zorg en onderwijs op de arbeidsmarkt - Afhankelijkheden van techbedrijven voor informatie			- Ruimtelijke Strategie voor een Circulaire Economie
	- Lokaal / decentraal energie opwekken - Meer hernieuwbare energie - Flexibele arbeidsmarkt - Inkomensongelijkheid - Nieuwe businessmodellen - Schaalvergroting van agglomeratiekracht - Toerisme en recreatie - Krapte energienetwerk			
	- Impact internationale rente/econom. ontwikkelingen op investeringsvermogen - Financiële/economische impact geopolitieke spanningen			
Natuurherstel en duurzame landbouw	- Afname biodiversiteit - Biomassa onder druk - De waarde van natuur - Versnelde zeespiegelstijging - Verzuring oceanen	- Stikstof en waterkwaliteit		- Hoger Doelbereik - Natura 2000 doel analyses - Groene cirkels
Natuurherstel en duurzame landbouw	- Toekomst van voedsel	- Transitie Landbouw		- Natuurwaardekaart helpt beleidsmakers om impact van beslissingen op natuur te beoordelen (ACCEZ) - Toekomstscenario's diervoeder ketens (ACCEZ) - Samen bouwen aan businesscases voor natuurinclusieve melkveehouderij in Alblasserwaard (ACCEZ)

				- Koplopers glastuinbouw delen kennis voor duurzame sector (ACCEZ) - WO studenten werken in onderzoekslab aan duurzaamheidsvraagstukken (ACCEZ) - Actieertraject vergroten uitvoeringskracht ZH-PLG (ACCEZ)
Gezonde omgeving en slagvaardig bestuur	- Gezonde leefomgeving - Emancipatie en gelijke kansen - Juridificering - Opgavegericht bestuur - Samenwerkende overheid - Het ontstaan van verschillende waarheden - Kloten in de maatschappij - Mondige inwoners - Maatschappelijke gevolgen desinformatie - Impact arbeidsmarktkrapte voor goed - bestuur bij gemeenten en PZH. - Dilemma's in beleid m.b.t. fossiele brandstof subsidies - Behandeling van de motie 'Stop antisemitisme!'	- Waarde(n)vol besturen in tijden van polarisatie survey (2023) - Kwaliteit van het openbaar bestuur in een gepolariseerde samenleving door de Universiteit Leiden. - Toekomst representatieve democratie: helpen innovaties of juist niet? Door de Universiteit Leiden (meerjarig promotieonderzoek). - Onderzoek van Motivaction over antisemitisme (2023/ 2024) - Slavernijverleden provincie Zuid-Holland: Handelingsperspectieven tegen racisme en discriminatie - Houding van Zuid-Hollanders (TCM-groep en overig) jegens de energietransitie en participatie	- Congres Kwaliteit democratisch debat - Launch-event meerjarige samenwerking Universiteit Leiden en de provincie, over responsiviteit van de overheid in een polariserende samenleving - Podcast survey-onderzoek naar polarisatie in Zuid-Holland - Expositie antisemitisme Q2 - Expositie slavernijverleden Q2 - Bijeenkomst Koloniaal Erfgoed in Zuid-Holland Q2 - Bijeenkomst Zuid-Hollandse Sporen in de Slavernijgeschiedenis Q2 - Bewonersbijeenkomst resultaten derde onderzoek slavernijverleden Q3 - Aandacht voor antisemitisme, als onderdeel van het Bevrijdingsfestival Den Haag Q2 - Podcast over antisemitisme/ de holocaust Q3/ Q4 - Tentoonstelling van Stichting CHAJ over levend joods erfgoed in Den Haag - Aandacht aan (de)polarisatie/ het wegnemen van vooroordelen, Week van Respect Q4	
Gezonde omgeving en slagvaardig bestuur	- Cleantech - Mondiale uitstoot - Extreme verschillen waterstand rivieren - Welvaartsziekten - Life sciences	- Veiligheid integraal - Gezondheid: Healthy Society Map - Samenwerking PZH met LDE, HBO in Zuid-Holland - Publieke platformen (af ronding in 2023 gestart onderzoek)	- Denkers van Waarde: Tom Middendorp over veiligheid en klimaat - Plein1: integrale aanpak veiligheid - Plein1: Dag overheid, Hallo Platform! Publieke platformen/ Overheid van de toekomst (Q2 2024)	- In het kader van samenwerking kennisinstellingen dit netwerk ontsluiten en aansluiten bij KZH (Medical Delta en Healthy Society)

	- Impact uitsluiting/inclusiviteitsbeleid en polarisatie op mentale gezondheid			
Financiën en organisatie	- Hybride werken - Werktijdspreiding	- Effectieve subsidieverstrekking grote opgaven en transities (meerjarig promotieonderzoek).	- Podium: Spreken als één geheel n.a.v. reputatieonderzoek	
<u>Overige thema's</u>	<u>Signaleren</u>	<u>Onderzoeken</u>	<u>Ontmoeting & Debat</u>	<u>Andere strategische onderzoeken</u>
Demografie	- Vergrijzing - Arbeidsintegratie van statushouders - Bevolkingsgroei - Arbeid & kennismigratie - Meer modale inkomens		- Podium: gevolgen van migratie zover het de kerntaken van de provincie betreft	
Overig (meerdere perspectieven doorsnijdend)	- TrendSignaal: https://staatvan.zuid-holland.nl/portfolio_page/trendsignaal/ - Sociale media - Burgerwetenschap - Leven lang ontwikkelen voor transities - Sociaal-economische en psychologische impact klimaatverandering en -beleid	- Regiodeals, ontsluiting van kennis over Brede Welvaart in het kader van de samenwerking met kennisinstellingen. - De (vermeende) relatie tussen gezondheid en schulden - Nimby's (not in my back yard) van de toekomst - Modellen en richtlijnen	- Podium Brede Welvaart (Q1) - Podcast Brede Welvaart (Q1) - Magazine Brede Welvaart (Q1) - Denkers van Waarde: Jacco Vonhof (voorzitter MKB Nederland), thema: Brede Welvaart - Victor Mids (illusionist en arts) over groepsgedrag - Plein1: Voedselsystemen in Zuid-Holland (mogelijk)	- Meetbaar maken van maatschappelijke impact in transities (Impact Centre Erasmus en ACCEZ)

Afgeronde activiteiten strategische kennisfunctie

Dit overzicht toont de **afgeronde activiteiten** van strategische kennisontwikkeling en -doorwerking door de organisatie Provincie Zuid-Holland. De afgeronde producten zijn geordend verticaal naar hoofdstuk uit het huidige coalitieakkoord (+ issues die nog niet daaronder zijn te rangschikken). Horizontaal is onderscheid gemaakt naar producten die worden ontwikkeld onder de vlag van Kennis Zuid-Holland en producten die daarbuiten maar wel binnen de provinciale organisatie worden ontwikkeld (laatste kolom).

Thema's uit het coalitieakkoord

<u>Uit het coalitieakkoord</u>	<u>Signaleren</u>	<u>Onderzoeken</u>	<u>Debat</u>			<u>Andere strategische onderzoeken</u>
Netwerk van bereikbare en vitale steden, dorpen en gemeenschappen	• TrendCheck bereikbaar Zuid-Holland • TrendCheck mobiliteit omgevingskwaliteit • TrendCheck Slim ruimtegebruik • TrendCheck Verstedelijkingsstrategie • TrendCheck jongerendag verstedelijkingsconferentie • Expertsessie prof.dr.ing. Eveline van Leeuwen WUR	• Sociale inclusiviteit en vervoersarmoede (2019) • Sociaal-culturele achtergronden van voorzieningen-gebruik (2019) • Arbeidsmigranten in Zuid-Holland (2020) • Discriminatie op de woningmarkt (2021)	• Light Electric Vehicles (2020) • Verduurzaming binnenvaart (2021) + • Het gesprek over gezonde weg en hinder (2022)+ • Mobiliteit en nabijheid (2022) • Verschuivingen in ruimtevrage- en gebruik (2022)	• Plein1: Vervoersarmoede in Zuid-Holland (2018) • Plein1: Verduurzaming binnenvaart (2021) • Slimme stedelijke regio's (2015) • Vitaliteit kleine kernen (2018) • Verstedelijking en vergroening in Zuid-Holland (2018) • Vestigingsplaatsfactoren van de toekomst (2019) • Podcast: Discriminatie op de woningmarkt (2022) • Plein1: Discriminatie op de woningmarkt (2022) • Plein1: acht kansen voor mobiliteit (Q1 2023)	• Peter Frankopan (nieuwe Zijderoutes) • Francine Houben (architectuur en stedenbouw)	• Regionale Agenda Zero Emissie Stadslogistiek Zuid-Holland • RH2INE: Verduurzaming binnenvaart • Hoe verleiden we reizigers om slimmer dan met een auto te reizen? • CLINSH Clean Inland Shipping • De provincie op internationaal spoor • Goederenvervoer-corridors • MIRT-onderzoek Corridor Zuid • OV-verbinding A27 Breda-Gorinchem-Utrecht en HUB Gorinchem West • Stationsgebied/OV-knoop Leiden centraal • Toekomstbeeld Openbaar Vervoer 2040 • Onderzoek corridors op EU-transportassen • Prioriteitenkader Smart Mobility • Werkagenda Vlaanderen (grensoverschrijdende mobiliteit) • Binnenstedelijke transformatie (LTA Omgevingsbeleid) • Vitaliteit kleine kernen (LTA Omgevingsbeleid) • Functiemenging • Regioverkenning: Coastal District (Haaglanden & Leidse Regio) • Vintage verstedelijking • Verkenning ten behoeve van woon/werk akkoorden

Welvarend Zuid-Holland	• TrendCheck digitale economie • TrendCheck Digitalisering • TrendCheck Greenports	• Circulaire economie en werk (2019) • Circulaire economie en sociale gevolgen (2019) • Toekomst van werk (2019) • Cultuur-participatie en bereik (2019) • Merkanalyse Zuid-Holland (2021) • Cultureel erfgoed en vestiging (2021) • Verkenning inclusieve erfgoedlijnen (2021)	• Maritiem Topcluster (2018) • Ethische aspecten digitalisering (2021) • WaVen (2020) + • Sociale gevolgen transitie naar een circulaire samenleving (2022)+ • Toekomst voedselsystemen Zuid-Holland (2023)	• Groene groei in Zuid-Holland (2016) • Maatschappelijke invloed van nieuwe technologieën (mint) (2016) • Plein1: Toekomst van Werk (2019) • Impact van AI op het MKB (2021)	• Barbara Baarsma (economische structuren) • André Kuipers (ruimtevaart) • Klaas Knot (economie en financiële markt)		• Biobased economy • Digitale economie (LTA Omgevingsbeleid) • Ruimtelijke economische ontwikkelstrategie • Human Capital in Zuid-Holland • Ruimtelijke effecten op grote ruimtevragers in Zuid-Holland • XXL-perspectief op grote ruimtevragers in Zuid-Holland • Systeemstudie energie infrastructuur Zuid-Holland
Natuurherstel en duurzame landbouw	• TrendCheck klimaatadaptatie/ Bodemdaling • TrendCheck Rijke groenblauwe leefomgeving • TrendCheck Groene cirkels	• Energietransitie en maatschappelijke gevolgen (2021)	• WaVen Nexus (2020) + • Natuurinclusief Zuid-Holland (2022)	• Regionale ruimte en energie strategieën (2017) • Plein1: Landschap en Energie (PARK-advies) • Deltagrid 2050 (2019) • Nieuwe aanpak groene hart (2019) • Plein1: Natuurinclusief Zuid-Holland (2022)			• Energietransitie (Smart Multi Commodity Grid) (LTA Omgevingsbeleid) • Systeemstudie energie-infrastructuur Zuid-Holland 2020-2030-2050 • Zuid-Holland Circulair - Verkenning van grondstofstromen en handelingsopties voor de provincie • Energieopslag • Duurzame landbouw (LTA Omgevingsbeleid) • Groene cirkels • Biodiversiteit • Kennis- en onderzoeksagenda Deltares • DeltaGrid 2050: Perspectieven voor de Zuid-Hollandse energie-infrastructuur • Waarde van water (ACCEZ)

							• Samen naar een circulaire Duin & Bollenstreek (ACCEZ)
Gezonde omgeving en slagvaardig bestuur	• TrendCheck strategische kennisfunctie • TrendCheck Gezond & Veilig	• Maatschappelijk vertrouwen Zuid-Holland (2020) • Relatie tussen participatie en het vertrouwen in het openbaar bestuur (2022) • Polarisatie in de provincie Zuid-Holland (2023) • Doorwerking van het slavernij- en koloniale verleden en wegen naar erkenning (2023) • Getekend voor Hollands Glorie: slavernij in de geschiedenis van de provincie Zuid-Holland (2023)	• Interventie-strategieën (2018) • Gezonde Leefomgeving (2019) • Eenzaamheid in Zuid-Holland (2022) • Het gesprek over gezonde weg en hinder (2022)+ • Sociale gevolgen transitie naar een circulaire samenleving (2023) • Beweegvriendelijk Zuid-Holland (2023)	• Anticipeerprogramma ; Self-fulfilling prophecy? (2016) • De provincie is van iedereen (2018) • Plein1: Inclusiviteit deel1: Maatschappelijk vertrouwen en Inclusieve transities (2021) • VZHG: eenzaamheid in ZH (2022) • VZHG: polarisatie (2022) • Podcast: Eenzaamheid in Zuid-Holland • Podcast: Armoede in Zuid-Holland • Podcast: Maatschappelijk vertrouwen en inclusiviteit van transities. • Provinciaal jeugddebate	• Hans Boutellier (polarisatie) • Marleen Stikker (digitalisering) • Jaap de Hoop Scheffer (EU, buitenlandbeleid) • Douwe Jan Elzinga (bestuurlijke indeling) • Arno Visser (decentralisaties en verantwoording) • Reinier van Zutphen (participatie en burgers) • Corien Prins (digitalisering) • Kim Putters (polarisatie) • Tom Jan Meeuws (politiek Den Haag) • Herman Tjeenk Willink (rol overheid) • Dirk Brengelmann (EU, 75 jaar vrijheid) • Anneke van Zanen (sport)		• Verkenning inclusieve leefomgeving (LTA omgevingsbeleid) • Schaduwkanten van participatie • Roeien met te korte riemen: Onderzoek naar de financiële positie en beleidsruimte van gemeenten in Zuid-Holland • Jongerendebate PS: jongeren en stemmen (nov 2022) • NEO, Impact van de corona-epidemie op de economie van Rotterdam-Rijnmond, MRDH, Zuid-Holland en Den Haag. • Flood Resilient Areas by Multilayer Safety approach (FRAMES) • Zuid Houtland • Beleidsverkenning lopen • Sport in relatie tot recreatie • Klimaatadaptatie
Financiën en organisatie	• TrendCheck afdeling opdrachtgeverschap		• Weerbaar Zuid-Holland (2021)				• COELO rapportage ‘Belastingen van decentrale overheden in EU-landen en hun geschiktheid voor Nederlandse provincies’ (IPO-verband) • Strategische Personeelsplanning (SPP)
Signalerende thema’s							

	<u>Signaleren</u>	<u>Onderzoeken</u>		<u>Debat</u>			<u>Andere strategische onderzoeken</u>
Meerdere sectoren doorsnijdend	Scenario-analyse: Middellange termijn impact corona-crisis Provincie Zuid-Holland.		(on)Begrensde technologie – maatschappelijke invloed van nieuwe technologie (MINT) (2018) - WaVEn Nexus - Nieuwe afhankelijkheid tussen Water, Voedsel en Energie (2020) - Verbindende ruimtelijke concepten (2020) - Kansen van de Noordzee (2021) - Voedselsysteem Zuid-Holland (2022)	- Plein1: Verbindende ruimtelijke concepten (2019) - Plein1: 100 jaar ruimtegebruik in Zuid-Holland; 50-50 (Q1 2022) - Plein1: Brede Welvaart (Q4 2023)	Podcast slavernijverleden provincie Zuid-Holland (2023)	TrendCheck algemeen	Impact van de corona-epidemie op de economie van Rotterdam-Rijnmond, MRDH, Zuid-Holland en Den Haag
Overig				Plein1: Dijken-perspectief PARK: Breder dan de dijken (2020)	Laila Frank (Verenigde Staten als voorland?)		